

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ Х МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE X INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 27–28 жовтня 2022 р.

Харків
2022

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близиук Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон.наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 30.11.2022 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. 27-28 жовтня 2022р. Відп.за випуск Н.В.Алексєєнко. — Харків : Мачулін, 2022. — 284 с..

ISBN 978-617-8195-30-4

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-30-4

© Авторський колектив, 2022

© Мачулін, худ. оформлення, 2022

особистості, з одного боку, орієнтує людину на духовне вдосконалення, а з іншого, – дозволяє запровадити у суспільну свідомість закон найменування [1, с. 115, 181], що надає теоретичне підґрунтя все називати своїми іменами: «Хто є хто?» і «Що є що?»

Список використаних джерел

1. Мамардашвили М. Как я понимаю философию... / сост. и предисл. Ю. П. Сенокосова. Москва: Прогресс, 1990. 368 с.
2. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.
3. Фромм Э. Психоанализ и этика. Москва : АСТ-ЛТД, 1998. 568 с.
4. Ясперс К. Смысл и назначение истории : пер. с нем. 2-е изд. Москва : Республика, 1994. 527 с.

ТИТАР О.В., *д.філос.н., доцент,*

АВЕТІСЯН М.Г., *аспірант*

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Харків, Україна

ЛЮДИНА І ТЕХНІКА: АНТРОПОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛЮДСТВА

На нашу думку, чудовим теоретичним та художнім застереженням проти подальшої цифровізації людства стала кінотетралогія з продовженням «Матриця», один з найбільш популярних та осмислюваних сучасними філософами зразок цифрової футурологічної антиутопії, Щодо трактовок цього фільму, то для проблематики нашого дослідження найбільше наближається точка зору та інтерпретація Славоя Жижека, висловлена ним з приводу прем'єри чергової частини «Матриці» в англійському журналі «Спектатор» в січні 2022 року [1].

Сюжет фільму «Матриця» засновується на змалюванні завершального етапу цифровізації, машини запанували над людьми за допомогою досконалої комп'ютерної симуляції, матриці. Початковий нарратив Морфеуса заснований на оповіді, що Матриця була створена після штучного інтелекту, машини виступили війною проти людей і перемогли. Після випаленого атомними ударами неба довелося перебудувати всю систему забезпечення людства, що сприяло пануванню матриці. Всі люди були підключені до комп'ютерної програми, що значно диференціювалась та варіювалась від людини до людини, створюючи вдалу ілюзію життя для кожного, виходячи з його інтересів.

Жижек наголошує, що ліві песимісти охоче підтримують таку філософсько-політичну метафору: «немає надії для людства: ми не можемо вижити поза Матрицею (мережею корпоративного капіталу, яка контролює нас), свобода неможлива»[1].

У першій частині «Матриці» крім світу ілюзорного існує і старий реальний світ, Сіон, що став осередком опору «людського, занадто людського» технічному раю - матриці. Сіон в біблійній символіці позначає божественний Єрусалім, місця об'єднання людей заради Божественного закону та буття. Духовне Божественне царство повинно перемогти перше місто Каїна та місто Ромула - Рим, Христос в християнстві є знаменом цього Божественного міста — Сіону. Гра смислів режисерів у фільмі призводить до змалювання нового Спасителя, нового Христа - Нео.

Живі батарейки - люди забезпечують матрицю енергією, це лібідна енергія людських бажань та їх несправжності. В «Матриці. Воскресіння» образ міста Сіона - Божественного Сіона замінюється образом Іо, ідея спасіння не те що втрачається, вона позбувається доцільності. Іо очолює генерал Ніоба, що забезпечує кращі умови для життя, ніж були в Сіоні (у Сіоні є чіткі натяки на деструктивний революційний фанатизм у попередній частині «Матриці»).

Матриця була перероблена, тепер вона надає насолоду людині через страждання, енергія опору спрямована проти самих людей.

Яка ж мета Матриці? Отримання насолоди, нездійсненого бажання, в кінопритчі повторюються механізми лаканівського аналізу бажання реального та неможливості його отримати: «Матриця харчується насолодою людини. Отже, ми повертаємося до фундаментальної лаканівської тези про те, що сам великий Інший, не будучи анонімною машиною, потребує постійного припливу *jouissance*» [1].

Одна з спроб врятувати людства, людину втілена в образі Нео як нового Спасителя. Це від початку подвійний образ – вдень покірливий службовець Матриці Томас Андерсон, вночі шукач істини та Реального Нео. Морфеус нібито допомагає Нео, насправді всі варіанти, навіть варіанти бунту в Матриці однакові. Жертва Нео заради людства також оманлива, будь-який вчинок не може розчинити симулятивність матриці, надати доступ до реальності.

Агент Сміт як віртуальне втілення Матриці, Іншості Іншого, замінений постаттю Аналітика (прозорий натяк на психоаналітика та психоаналіз як певний різновид симуляції). Аналітик пояснює, що після того, як Нео і Трініті померли, він воскресив їх і виявив, що «вони пересилили систему, коли працювали разом, але якщо їх тримати близько один від одного, не допускаючи контакту, інші люди в Матриці вироблятимуть більше енергії для машин» [1] - бунт проти рабства не тільки був придушений, але використаний на користь Машини. Агент Сміт вказує шлях порятунку через досягнення гармонії з природою, але це також шлях самозаспокоєння самої Матриці.

Жертва сама повинна насолоджуватись своєю жертвовністю, стаючи запорукою вічного рабства людини в полоні машини, постать Аналітика як Архітектора цієї системи знаменує новий етап розвитку віртуальності. «Аналітик - це новий архітектор, менеджер цієї нової версії Матриці. Але

там, де Архітектор намагався контролювати людський розум за допомогою холодної, жорсткої математики та фактів, Аналітик любить використовувати більш особистий підхід, маніпулюючи почуттями, щоб створити вигадки, які тримають сині пігулки» [1]

Пропонується ілюзорність виборів, уже заданим самою матрицею, немає різниці між синьою та червоною пігулкою, спротивом чи підкоренням матриці, рабством чи втіленням насолод матриці. Реальна реальність також виявляється повністю спустошеною. Чому виникає Матриця? Одна з простих і точних відповідей – зникнення публічного простру та демократії з усіма їх недосконалими рисами, людськими, занадто людськими.

Кінець фільму дає надію, просто надаючи протилежне значення цьому сумному уявленню: так, наш світ складається лише з шарів «фантазії-як-реальності та реальності-як-фантазії, плутанини примх і бажань». Однак сам цей факт відкриває новий простір свободи – свободу втручатися та переписувати вигадки, які домінують над нами.

Список використаних джерел

1. Zhizhek Sl. Boringly postmodernandan ideological fantasy: Slavoj Zhizhek reviews Matrix Resurrection // Spectator. - 2022. - 12.01. - Режим доступу: <https://www.spectator.co.uk/article/a-muddle-not-a-movie-slavoj-i-ek-reviews-matrix-resurrections>

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	3
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
АБАШНІК В.О. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19-ГО СТОЛІТТЯ	6
АБАШНІК У.В. «АНАТОМІЯ» (1999): МІЖ ФІЛЬМОМ ЖАХІВ ТА ВЧЕННЯМ ГІППОКРАТА	11
АСМУТ Х. СИМВОЛІЧНІ ФОРМИ ЕРНСТА КАССІРЕРА (1874– 1945)	15
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. ЛЮДИНА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВОРОГИ ЧИ ДРУЗИ?	21
БЛИЗНЮК Л.М. МОВНА СУГЕСТІЯ ЯК НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РИТОРИКИ	25
БЛИЗНЮК Л.М., ВАРЛАМОВА А. СЕМАНТИЧНІ БАР'ЄРИ КОМУНІКАЦІЇ	27
ВОЛОШИНА О.М., НЕШКО С.І. СИНТАГМАТИКА ТА ПАРАДИГМАТИКА	30
ГОНЧАР В.В., ВЕРЕТЕЛЬНИКОВА Н. А., БАТУЛІН Д. С. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	31
ГОНЧАРОВ С. О. МЕТАФІЗИКА Ю. В. МАМЛЄЄВА ЯК ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ФІЛОСОФІЇ: ПРИХОВАНА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	33
ДАНІЛ'ЯН В.О. СИНДРОМ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» В ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ	36
ДАНІЛ'ЯН В.О., РУДЬ Ю.С., МИРОНЧУК І.О.	39

ПЕРЕПЕЛИЦЯ О.М., ХРАБРОВ Г.О. ТУТ-ВІДСУТНІСТЬ ТЕХНОСУБ'ЄКТА	80
САБАДУХА В.О., САБАДУХА О.В. ФІЛОСОФСЬКО- ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	82
ТИТАР О.В., АВЄТІСЯН М.Г. ЛЮДИНА І ТЕХНІКА: АНТРОПОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛЮДСТВА	85
ТОЛСТОВ І.В., ДАРАГАН А.В. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА	89
ТОЛСТОВ І.В., СКУРІХІН Д.І. ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ	91
ТУМА Т. С. ФЕНОМЕН ЛЮДИНИ ТА ПОНЯТТЯ ДОЦІЛЬНОСТІ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ	95
ХАРЛАМОВА О.М., ВОЛОШИНА О.М. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ	100
ХАРЛАМОВА О.М., ЛАЗОРЕНКО М.О. МОВА ТА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	103
ЦИГАНОВСЬКА Н.В. ДАНІЛ'ЯН В.О. БОЙОВИЙ ГОПАК ЯК КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ ТА ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ МИСТЕЦТВО	105
ЦІТТЕЛЬ К. ДІАЛОГ ФРІДРІХА НІЦШЕ МІЖ МОНОЛОГОМ ТА БАГАТОГОЛОССЯМ	108
ЧАПЛИГІН О.К., СУК О.Є. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ	114
ЧЕРНИШОВ В.В. ФІЛОСОФІЯ І МИСЛЕННЯ	117
ШАПОВАЛ В.М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПОХОДЖЕННЯ І СУТНОСТІ ЛЮДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ	120

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.
27-28 жовтня 2022 р.

Reports of the X International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск Н.В.Алексееенко.

Підписано до друку 16.11.2022. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. № 2112

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.